

Droomhuis van stro

De een bouwde een 'heuvel' van aarde, de ander een woning van stro en leem. Wat ze deelden, was een ideaal: een eigen, energiezuinig huis, van natuurlijke materialen.

TEKST & BEELD **RINSKE BIJL**

Het aantal mensen dat ervoor kiest om zelf een huis te (laten) bouwen groeit: volgens de Rijksoverheid werd in 2013 een op de vijf vergunningen voor een nieuwbouwhuis aangevraagd door een particulier.

Binnen deze groep zelfbouwers kiest een kleine voorhoede voor natuurlijke materialen. Architect Michel Post, gespecialiseerd in natuurlijk bouwen, schat dat er in ons land tussen de 100 en 150 gebouwen van stro zijn. Op een handjevol plekken in Nederland wordt geëxperimenteerd met aardehuizen. Die worden aan drie kanten omgeven door aarde; je woont in feite in een heuvel. Volgens het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie (NIBE) is een aardehuis ruim negen maal minder belastend voor het milieu dan een conventioneel huis. Dit komt onder meer door de goede isolerende werking van aarde.

Een eigen huis (laten) bouwen is niet per se goedkoper dan een bestaand huis kopen. Veel hangt af van de grootte van het huis, en de mate van luxe en comfort. Stro en aarde zijn goedkoop, maar arbeidsintensief om te verwerken. Strobalen bijvoorbeeld zijn zwaar en moeten onder druk in een skelet van hout worden geperst. Daarna worden de muren afgewerkt met meerdere lagen leem aan de binnen-

kant en met gevelbekleding of kalkstuc aan de buitenkant.

Om de kosten te drukken – en meteen die gezellige wijk te creëren – bouwen veel mensen samen met anderen in zogeheten collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). In de op 1 mei geopende strowijk in Nijmegen konden de bewoners, door zelf veel mee te helpen tijdens de bouw, de huur onder de sociale huurgrens houden.

Als zelfbouwer kun je bovendien flink besparen op je gas- en elektrarekening door het huis energieneutraal te maken. Je wekt dan net zoveel energie op als je verbruikt. Met zonnepanelen, maar ook met een zonneboiler voor warm water en een houtgestookte centrale verwarming. Als je geen 'eigen' hout voorradig hebt, ben je voor je brandstof nog altijd minder kwijt dan voor een gewone cv.

Jeuken je handen om aan de slag te gaan? Bouw eens een dagje mee bij anderen. Veel projecten (zoals van Strobouw Nederland) werken met vrijwilligers. Daar kun je ervaring opdoen voordat je aan je eigen huis begint. ●

Tips

zelfbouwin nederland.nl, icdubo.nl, strobouw.nl, orioarchitecten.nl, aardehuis.nl, iewan.nl

Hanneke Beld (38) woont met haar man Henric Brouwer (39) in Iewan, de Strowijk in Nijmegen, die bestaat uit 24 sociale huurwoningen van hout, stro en leem. Zij schrijft teksten en organiseert projecten, hij is mede-eigenaar van een ICT-bedrijf en programmeur.

‘Je moet wel eerst het dak erop zetten’

“Toen we begonnen, hadden we geen geld en geen grond, alleen een groep mensen met een plan. We waren begin dertig, en begonnen na te denken over hoe we zouden willen wonen. Vanuit onze woongroep wilden we niet naar een eengezinswoning in een saaie wijk. In Duitsland zagen we een pand van drie verdiepingen dat met strobalen was gebouwd. Dat wilden wij ook! We zijn

met een plan naar de woningbouwvereniging gestapt. Het kostte wel wat doorzettingsvermogen om de directeur mee te krijgen, maar daarna ging het snel. Het hele traject, van plan tot verhuizing, heeft zeven jaar geduurd. Stro is goedkoop, maar betekent wel meer werk. Om de kosten laag te houden, zijn we zelf gaan meehelpen met de bouw, waardoor we al gauw bekendstonden als de mensen

van die rare bouwplaats waar ook veel vrouwen werkten. Een voordeel van stro is dat het hernieuwbaar materiaal is; nadat je de halmen hebt geoogst, groeien ze opnieuw aan. Ook isoleert het goed en geeft het een prettig binnenklimaat. Wat tegenviel was dat het tijdens de bouw veel regende. En stro gaat snel schimmelen. Achteraf weten we dat het dus handiger is om eerst het dak te bouwen.”

Ronald Salters (63) is gepensioneerd industrieel vormgever. Hij bouwde een aardehuis in een nieuwbouwwijk in Cuijk. Hij woont er met zijn vrouw Illa Benders (63), zij werkt als orthopedagoog.

‘Ik was aannemer en koffiejuffrouw’

“Op een bouwbeurs zag ik een foto van een aardehuis. Het was liefde op het eerste gezicht. Ik vond het bijna een mythisch beeld om in een heuvel te wonen. Bij een aardehuis is alleen de zuidkant zo open mogelijk, met grote ramen van driedubbel glas. Daar komt de zonnewarmte binnen, die wordt vastgehouden door de aarde en het stro; samen vormen ze in feite een thermos-

fles in een heuvel. Het heeft ons een jaar gekost om goedkeuring van de gemeente te krijgen voor de bouw. Daarna volgden drie rechtszaken met protesterende burens. Toen konden we aan de slag. We wilden een zuinig, maar ook een mooi en comfortabel huis. Daardoor is het wel een duur huis geworden. Ik ben er drie jaar fulltime mee bezig geweest, heb alle materialen zelf uitgekozen en alle uitvoerders

ingehuurd. En ik was schoonmaker en koffiejuffrouw. Mijn ‘geheime’ tip: zorg één keer per week voor taartjes of saucijzenbroodjes, dan is iedereen weer supergemotiveerd. De grootste tegenvaller was toen de kelderbouwer failliet ging. Ik had hem vooruitbetaald en was in één klap een halve ton kwijt. Maar over het werk van de bouwers en stucadoors ben ik heel erg tevreden; het zijn mensen met gouden handjes.”

Estella Franssen (47)

woont met haar man Fransjan de Waard (54) en zoon Lucas Blijd (9) in een ecowijk met 23 aardehuizen in Olst, Overijssel. Zij is projectmanager bij een educatiecentrum voor natuur en milieu, hij grondlegger van de permacultuurbeweging in Nederland.

‘We begonnen met autobanden’

“Tijdens de eerste informatiebijeenkomst over aardehuizen was ik zwanger van Lucas. We zijn zes jaar bezig geweest met plannen maken en voorbereiden, en drie jaar met bouwen. We hebben de wijk in collectief particulier opdrachtgeverschap gebouwd. Dan draag je samen de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het hele project, ook financieel; dat was spannend. We

begonnen met muren van autobanden. In Nederland komen jaarlijks zes miljoen autobanden bij het afval terecht. Door de banden met aarde te vullen, krijg je stevige muren die veel warmte vasthouden. Het vullen is zwaar werk en kostte veel meer tijd dan we hadden gedacht. Daarom zijn we na twaalf huizen overstapt op stro. Uiteindelijk is deze woning iets duurder geworden dan een gewoon huis, maar wat we

hier hebben opgebouwd, is onbetaalbaar. Ik ken ons huis van binnen en van buiten, ik weet van elk plankje wie het erin heeft gezet en wat voor weer het toen was. En ik heb mijn burens erg goed leren kennen tijdens het bouwen. Samen hebben we dingen voor elkaar gekregen die niemand voor mogelijk had gehouden. Zoiets moois kun je nergens kopen, dat kun je alleen gezamenlijk creëren.”